

ผลประโยชน์แห่งชาติกับการเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ระหว่างไทยกับจีน

พันเอก ไชยสิทธิ์ ตันตยกุล

ผู้อำนวยการกองภูมิภาคศึกษา ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

บทนำ

รัฐบาลทุกประเทศย่อมมุ่งดำเนินนโยบายเพื่อรักษาผลประโยชน์ของประเทศหรือผลประโยชน์แห่งชาติ ในอันที่จะสามารถทำให้ประเทศอยู่รอด มีความมั่นคงและมีความอุดมสมบูรณ์มั่งคั่งภายใต้ระเบียบของโลก อย่างได้สมดุล ตลอดจนสามารถดำรงเกียรติและศักดิ์ศรีในประชาคมโลกรวมทั้งสามารถส่งเสริมอุดมการณ์ที่เป็นแบบแผนทางสังคมของประชาชนเพื่อความเจริญก้าวหน้าของประเทศได้ (Evans, Graham and Newnham, Jeffrey, 1998, pp. 344-346) แต่การดำเนินนโยบายเพื่อรักษาผลประโยชน์แห่งชาติที่ปรากฏขึ้นในเวทีการเมืองระหว่างประเทศช่วงปลายศตวรรษที่ ๒๐ และต้นศตวรรษที่ ๒๑ ได้แก่ การดำเนินนโยบายการเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ (Strategic Partnership) ทั้งนี้เป็นเพราะภัยคุกคามต่อความมั่นคงของประเทศและผลประโยชน์แห่งชาติมีความซับซ้อนมากขึ้นและเกินกว่าขีดความสามารถของประเทศใดประเทศหนึ่งจะแก้ไขปัญหาได้ด้วยลำพังเพียงประเทศเดียวและจำเป็นต้องสร้างความร่วมมือกับประเทศต่างๆ

นับตั้งแต่ประเทศไทยสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตอย่างเป็นทางการกับสาธารณรัฐประชาชนจีน เมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๑๘ ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับจีนได้ดำเนินมาด้วยความราบรื่นบนพื้นฐานของความเสมอภาคเคารพซึ่งกันและกัน ไม่แทรกแซงกิจการภายในซึ่งกันและกัน และอยู่ภายใต้หลักการของผลประโยชน์ร่วมกัน เพื่อธำรงไว้ซึ่งความมั่นคง สันติภาพ และเสถียรภาพของภูมิภาค

ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช นายกรัฐมนตรีไทย และ นายโจวเินไหล นายกรัฐมนตรีจีน ในพิธีสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูต

เมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๑๘ ณ กรุงปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน

(ที่มา : เว็บไซต์ของกระทรวงการต่างประเทศ <http://www.mfa.go.th>)

ดังนั้น บทความเรื่องนี้จะจึงมุ่งนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการได้มาซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติด้วยการสร้างความร่วมมือในรูปแบบการเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ โดยศึกษาเฉพาะกรณีการเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ระหว่างไทยกับจีน

แนวคิดเกี่ยวกับผลประโยชน์แห่งชาติ (National Interests)

สำหรับความหมายของผลประโยชน์แห่งชาติในเชิงลึกอาจออกแบ่งได้เป็นสองความหมาย ตามนัยที่ถูกใช้ในทางการเมืองระหว่างประเทศ (Griffith, Martin., Callaghan, Terry O. and Roach, Steven C., 2008, pp. 216-218) กล่าวคือ

ความหมายแรก ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์เป้าหมาย (Goals) หรือวัตถุประสงค์ (Objectives) ของนโยบายต่างประเทศ ดังที่ เจมส์ เอ็น โรสเนา (James N. Rosenau) กล่าวถึงความเป็นมาของผลประโยชน์แห่งชาติว่า ได้ถูกใช้ไปในการวิเคราะห์การเมืองระหว่างประเทศเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการบรรยายและอธิบายเกี่ยวกับการดำเนินนโยบายต่างประเทศ โดยการประกาศถึงเป้าหมายของประเทศที่ได้เริ่มต้นมาตั้งแต่ศตวรรษที่ ๑๖ โดยในประเทศอิตาลีได้เน้นในเรื่องอำนาจอธิปไตย (Sovereignty) และความชอบธรรม (Legitimacy) อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากกำลังอำนาจ (Power) ของประเทศในการเมืองระหว่างประเทศ ซึ่งต่อมาในศตวรรษที่ ๑๗ ในวงการเมืองประเทศอังกฤษได้กล่าวถึงผลประโยชน์แห่งชาติในเรื่องการมีเกียรติยศของประเทศ (National Honor) และผลประโยชน์สาธารณะ (Public Interest) รวมทั้งเจตนาธรรม (General Will) ของประเทศและต่อมาก็ได้ถูกนำไปบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญของสหรัฐฯ (Rosenau, James N., 1980. pp. 283-293)

ส่วนอีกความหมาย ได้ถูกนำไปใช้เป็นแนวคิดเกี่ยวกับวาทกรรมทางการเมือง (Political Discourse) เพื่อวิเคราะห์และสนับสนุนการกำหนดนโยบายระหว่างประเทศ ดังกรณีที่ ฮันส์ เจ มอร์เกินทาว (Hans J. Morgenthau) ได้วิเคราะห์ระบบการเมืองระหว่างประเทศในการแสดงพฤติกรรมทางการเมืองของประเทศด้วยการใช้กำลังอำนาจของประเทศ (Morgenthau, Hans J., 2005, pp. 4-16) โดยเฉพาะในมิติทางการทหารและทางเศรษฐกิจที่สามารถครอบงำปัจจัยด้านอื่น ๆ ในการกำหนดนโยบายระหว่างประเทศของผู้กำหนดนโยบายโดยคำนึงถึงผลประโยชน์แห่งชาติที่ถูกผลักดันจากเงื่อนไขที่เป็นนโยบายทางยุทธศาสตร์ (Strategic Diplomatic Milieu) และได้นำไปสู่การพึ่งพาอาศัยกันอย่างสลับซับซ้อน (Complex Interdependence) ในสังคมโลก (World Society) (Evans, Graham and Newnham, Jeffrey, 1998, p. 345) ซึ่งปัจจุบันสังคมโลกมีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในลักษณะที่เป็นเครือข่าย โดยมีการผนึกกำลังเป็นประชาคมในภูมิภาคต่าง ๆ รวมทั้งมีกลไกการจัดระเบียบของการเป็นสมาชิกและมีรูปแบบของการเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ (Strategic Partnership) เพื่อความร่วมมือโดยมีเป้าหมายร่วมกัน (Common Goals) และยอมรับในผลประโยชน์ร่วมกัน (Martinelli, Alberto, 2005, pp. 241-260)

ความหมายของผลประโยชน์แห่งชาติทั้งสองกรณีดังกล่าวเกี่ยวข้องกับพื้นฐานการตกลงใจในการดำเนินนโยบายของประเทศโดยมีความสัมพันธ์กับสถานะแวดล้อมภายนอกที่กระทบต่ออำนาจอธิปไตยของประเทศและการดำเนินนโยบายต่างประเทศรวมทั้งปัจจัยภายในประเทศจากความหลากหลายของผลประโยชน์ที่เป็นสาธารณะ อันทำให้เข้าใจถึงองค์ประกอบของผลประโยชน์แห่งชาติ ซึ่งประกอบด้วย การดำรงอยู่ของประเทศ (Self Preservation) ความมั่นคงปลอดภัย (Security) การกินคืออยู่ดีของประชาชน (Well - Being) การส่งเสริมและรักษาเกียรติภูมิ (Prestige) การเผยแพร่และรักษาอุดมการณ์ (Ideology) ตลอดจนการแสวงหาและเพิ่มพูนกำลังอำนาจของประเทศ (Lerche, Charles O. and Said, Abdul A., 1995, p. 28)

ดังนั้น ผลประโยชน์แห่งชาติจึงเป็นกุญแจสำคัญหรือเป้าหมายของการกำหนดนโยบายต่างประเทศ แต่ผลประโยชน์แห่งชาตินั้นอาจจำแนกออกเป็นมิติต่าง ๆ บนพื้นฐานของบรรทัดฐานที่แตกต่างกันเพื่อการนำไปใช้ในการกำหนดนโยบาย (Xuetong, Yan, 2006 : Web Book Chapter 1, pp. 18-21) ดังนี้

๑. บนพื้นฐานของเนื้อหา โดยแบ่งเป็น ผลประโยชน์ด้านการเมือง (Political Interests) เช่น เอกราชและบูรณภาพของประเทศ สถานภาพระหว่างประเทศ เป็นต้น ผลประโยชน์ด้านความมั่นคง (Security Interests) เช่น เขตแดนทั้งทางบกและทางทะเลรวมทั้งศักยภาพทางการทหาร เป็นต้น ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ (Economic Interests) เช่น การส่งออกและนำเข้าทางการค้า การลงทุนระหว่างประเทศ การเงินระหว่างประเทศ การนำเข้าและส่งออกของเทคโนโลยี เป็นต้น ผลประโยชน์ทางวัฒนธรรม (Cultural Interests) เช่น การดำรงรักษาวัฒนธรรมของประเทศ เป็นต้น

๒. บนพื้นฐานของเวลา โดยแบ่งเป็น ผลประโยชน์ที่ไม่เปลี่ยนแปลงหรือมั่นคง (Constant Interests) เช่น ความอยู่รอดปลอดภัยของประเทศ เป็นต้น และผลประโยชน์ที่แปรเปลี่ยนตามระยะเวลา (Variable Interests) ซึ่งเปลี่ยนแปลงตามสภาวะแวดล้อม เช่น ผลประโยชน์ในระยะสั้นประมาณ ๑-๒ ปี ระยะปานกลางประมาณ ๓-๑๐ ปี และระยะยาวประมาณ ๑๐ ปีขึ้นไป เป็นต้น

๓. บนพื้นฐานของความสำคัญ โดยแบ่งเป็นผลประโยชน์ที่ถาวร (Vital Interests) เช่น การมีอิสรภาพและเสรีภาพ เป็นต้น ผลประโยชน์สำคัญระดับสูง (Extremely Importance Interests) เช่น ความสมดุลทางยุทธศาสตร์ระหว่างประเทศ เป็นต้น ผลประโยชน์ที่สำคัญ (Importance Interests) เช่น การขยายตัวทางเศรษฐกิจ เป็นต้น

๔. บนพื้นฐานของขอบเขต โดยแบ่งเป็นผลประโยชน์ที่เป็นสากล (Universal Interests) เช่น อำนาจอธิปไตยของประเทศ เป็นต้น ผลประโยชน์บางส่วน (Partial Interests) เช่น การมีประเทศที่เป็นพันธมิตร ฯลฯ ผลประโยชน์เฉพาะด้าน (Individual Interest) เช่น ความทันสมัยของประเทศที่ทัดเทียมกับประเทศอื่น ๆ เป็นต้น

พื้นฐานทั้งสี่ประการดังกล่าวได้ครอบคลุมถึงเป้าหมายของการกำหนดนโยบายต่างประเทศอันเกี่ยวข้องกับแนวคิดการได้มาซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติด้วยการสร้างความร่วมมือในรูปแบบของการเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ ซึ่งจะได้อีกต่อไป

แนวคิดในการเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ (Strategic Partnership)

นักวิจัยอิสระด้านรัฐศาสตร์ชาวอุซเบกิสถานชื่อ ดร.ฟาร์ฮูด โทลิปอฟ (Farkhod Tolipov) ได้ให้ความหมายของหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ไว้อย่างเด่นชัดว่า เป็นรูปแบบพิเศษของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ (Tolipov, Farkhod., 2006, pp. 1-2)

๑. มีความเชื่อมั่นและเชื่อใจต่อกันอยู่ในระดับสูงของการเป็นหุ้นส่วนกัน
๒. มีความตั้งใจที่จะร่วมมือระหว่างกันโดยมีวิสัยทัศน์ในระยะยาว
๓. ให้ความสนใจต่อความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นบนพื้นฐานของความมั่นคงและผลประโยชน์แห่งชาติ
๔. มีจุดยืนที่ใกล้ชิดและผลประโยชน์ร่วมกันในเวทีการเมืองระหว่างประเทศ
๕. มีสภาพทางภูมิรัฐศาสตร์ที่เกี่ยวข้องในระยะยาวกับการเป็นหุ้นส่วนทั้งในระดับระหว่างประเทศและ

ระดับภูมิภาค

รูปแบบพิเศษของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่เป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ดังกล่าวมีความสอดคล้องกับแนวคิดของนักวิชาการจีนสองคนคือ โจเซฟ วาย เอส เฉิง (Joseph Y.S. Cheng) และจาง วานคุน (Zhang Wankun) ที่ได้นิยามความหมายของการเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ว่า เป็นลักษณะความสัมพันธ์ของสองประเทศที่มีความใกล้ชิดสนิทสนมอย่างยิ่ง อยู่บนพื้นฐานของความเสมอภาค มีนโยบายและแนวคิดทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และการทหารไปในแนวทางเดียวกัน โดยได้นำเสนอรูปแบบและความเคลื่อนไหวในพฤติกรรมทางยุทธศาสตร์ระหว่างประเทศของจีน (Cheng, Joseph Y.S. and Wankun, Zhang., 2004, p. 180)

นักวิชาการจีนทั้งสองคนนั้น กล่าวถึงการเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ของจีนกับประเทศต่าง ๆ โดยมีการจัดระดับของการเป็นหุ้นส่วน (The Hierarchy of Partnership) โดยเฉพาะหลังจากการสิ้นสุดของยุคสงครามเย็นช่วงกลางทศวรรษที่ ๑๙๙๐ จีนก็ได้มีการทบทวนการเปลี่ยนแปลงในดุลแห่งอำนาจ (Balance of Power) ของโลกและจีนได้ปรับเปลี่ยนบทบาทในด้านยุทธศาสตร์ระหว่างประเทศใหม่ โดยเฉพาะการมีความครอบคลุมถึงกำลังอำนาจแห่งชาติ (National Power) ภายใต้ความสัมพันธ์ระหว่างมหาอำนาจต่าง ๆ ที่จีนเห็นว่าระบบขั้วอำนาจของโลกมีแนวโน้มพัฒนาไปสู่การมีหลายขั้วอำนาจ รวมทั้งความสัมพันธ์กับองค์กรระหว่างประเทศในภูมิภาคต่าง ๆ แต่เนื่องจากความซับซ้อนของผลประโยชน์ระหว่างประเทศจึงทำให้จีนจำเป็นต้องแบ่งระดับความสัมพันธ์ของการเป็นหุ้นส่วน (Levels of Partnerships) เป็นระดับต่าง ๆ ๖ ระดับ ดังนี้ (Cheng, Joseph Y.S. and Wankun, Zhang., 2004, pp 186-199)

ระดับที่ ๑ การเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ (Strategic Partnerships) ระหว่างจีนกับรัสเซียและจีนกับสหรัฐฯ โดยมุ่งการดำเนินการเพื่อรักษาความสงบและความมีเสถียรภาพของสภาวะแวดล้อมใหม่ทางการเมืองระหว่างประเทศ

ระดับที่ ๒ การเป็นหุ้นส่วนที่สมบูรณ์ (Comprehensive Partnerships) ระหว่างจีนกับฝรั่งเศส แคนาดา เม็กซิโก ปากีสถาน และอังกฤษ โดยมีความแตกต่างกันตามกรณีในแต่ละรายประเทศ เพื่อผลักดันการจัดระเบียบโลกใหม่ในระบบหลายขั้วอำนาจและเพื่อป้องกันไม่ให้สหรัฐฯ แสดงความเป็นอภิมหาอำนาจหนึ่งเดียวของโลกในการครอบงำระบบระหว่างประเทศ

ระดับที่ ๓ การสร้างความเป็นหุ้นส่วนของเสถียรภาพในระยะยาว (Constructive Partnership of Long-term Stability) ระหว่างจีนกับสหภาพยุโรป (European Union: EU) เพื่อคงไว้ซึ่งผลประโยชน์ที่จะได้รับความสำคัญในการพัฒนาด้านเทคโนโลยีและเครื่องมือต่าง ๆ รวมทั้งเทคโนโลยีสารสนเทศ ตลอดจนผลประโยชน์ด้านเศรษฐกิจและตลาดการค้า

ระดับที่ ๔ การเป็นหุ้นส่วนบนพื้นฐานความเชื่อมั่นและการเป็นเพื่อนบ้านที่ดี (Partnerships Based on Good-neighborliness and Mutual Trust) ระหว่างจีนกับประเทศในกลุ่มเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรืออาเซียน เพื่อป้องกันความขัดแย้งในผลประโยชน์พื้นฐานทางยุทธศาสตร์ของจีนในภูมิภาคนี้รวมทั้งการถ่วงดุลอำนาจในภูมิภาค

ระดับที่ ๕ การเป็นหุ้นส่วนของมิตรภาพและความร่วมมือ (Partnership of Friendship and Cooperation) ระหว่างจีนกับญี่ปุ่น เพื่อผลประโยชน์ทางการค้า และการสร้างความเป็นหุ้นส่วนของความร่วมมือ (Partnership of Constructive Cooperation) ระหว่างจีนกับอินเดีย เพื่อรักษาความสงบในพื้นที่ตามแนวชายแดน

ระดับที่ ๖ การสร้างความเป็นหุ้นส่วน (Constructive Partnerships) ระหว่างจีนกับแอฟริกาใต้ รวมทั้งความสัมพันธ์ของความร่วมมือทางยุทธศาสตร์ (Relationship of Strategic Cooperation) ระหว่างจีนกับอียิปต์ และจีนกับซาอุดีอาระเบีย เพื่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและแหล่งพลังงาน

ดังนั้น หากจะศึกษาถึงความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันระหว่างผลประโยชน์แห่งชาติกับการเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ของจีน จึงจำเป็นต้องทำความเข้าใจถึงรูปแบบของการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศซึ่งจีนใช้ในการสร้างความเป็นหุ้นส่วนที่มีหลายระดับความแตกต่างตามผลประโยชน์ที่กำหนดไว้จากการประเมินสถานการณ์การเมืองระหว่างประเทศ (Xiaotian, Zhang., 2010, pp. 111-112)

กรณีตัวอย่างของการเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ระหว่างจีนกับรัสเซียน่าจะเป็นกรณีศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินการตามแนวความคิดการเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ที่ดีตัวอย่างหนึ่ง เนื่องจากการจัดลำดับความสำคัญในการดำเนินนโยบายของจีนเป็นระดับแรก ดังเห็นได้จากการที่มีการลงนามในสนธิสัญญามิตรภาพและความร่วมมือในความเป็นเพื่อนบ้านที่ดี พ.ศ.๒๕๔๔ ซึ่งต่อมาในปี พ.ศ.๒๕๔๖ ก็ได้มีการลงนามในแถลงการณ์ร่วมที่กรุงมอสโกเกี่ยวกับความเป็นพันธมิตรทางยุทธศาสตร์ว่าด้วยความร่วมมือระหว่างกัน รวมทั้งการมีความร่วมมือด้านความมั่นคงในกรอบขององค์การความร่วมมือเซี่ยงไฮ้ (Shanghai Cooperation Organization: SCO) ที่มีจีน รัสเซีย และอดีตประเทศที่เคยอยู่ในเครือสหภาพโซเวียตเดิม คือ คาซัคสถาน อุซเบกิสถาน ทาจิกิสถาน และเติร์กเมนิสถาน เข้าเป็นสมาชิก เพื่อแก้ไขปัญหาพรมแดนระหว่างกัน ตลอดจนร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาการก่อการร้าย

นอกเหนือจากที่กล่าวแล้วนั้น จีนยังมีความร่วมมือทางการทหารกับรัสเซียในอุตสาหกรรมการป้องกันประเทศ รวมทั้งมีการซ้อมรบร่วมกันในปี พ.ศ.๒๕๔๘ เพื่อแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบในการแผ่ขยายอำนาจของสหรัฐฯ ที่ต้องการเป็นอภิมหาอำนาจเพียงหนึ่งเดียว ซึ่งนอกจากจีนจะสนับสนุนให้รัสเซียเข้าเป็นสมาชิกในองค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO) แล้ว จีนยังได้ตั้งซื้อน้ำมันและอาวุธยุทธภัณฑ์ทางทหาร เช่น เครื่องบินรบ จรวด เรือดำน้ำ และเรือพิฆาต จากรัสเซีย นอกจากนี้แล้ว จีนยังได้ให้การสนับสนุนรัสเซียในการแก้ไขปัญหาเรื่องดินแดนเชชเนีย

ส่วนรัสเซียก็สนับสนุนจีนในเรื่องปัญหาไต้หวันและทิเบต รวมทั้งให้ความร่วมมือกับจีนในการถ่วงดุลอำนาจกับสหรัฐฯ ตลอดจนมีการคัดค้านการใช้กำลังทหารของสหรัฐฯ กรณีการโจมตีอิรัก โดยจีนกับรัสเซียมีจุดยืนร่วมกันในการสนับสนุนระบบการเมืองโลกในรูปแบบของหลายขั้วอำนาจ (Multipolarism) ทั้งนี้เพื่อให้สหรัฐฯ ผูกขาดการเป็นขั้วอำนาจเดียว (Unipolarism) เป็นต้น (Dittmer, Lowell., 2004, pp. 207-223)

นักวิชาการของจีนได้วิเคราะห์การดำเนินนโยบายการเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ของจีนต่อประเทศต่างๆ ซึ่งทำให้เห็นถึงจุดยืนทางยุทธศาสตร์ของจีนที่มีจุดมุ่งเน้นเป้าหมายในการสร้างความไว้เนื้อเชื่อใจและความเชื่อมั่นในการรักษาผลประโยชน์แห่งชาติ (Hao, Su, 2009, pp. 35-40) ดังนี้

๑. เพื่อให้สามารถสร้างหลักประกันในการรักษาความสงบ ความมั่นคงและความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจเพื่อนำพาประเทศจีนสู่ความทันสมัย

๒. มุ่งสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศรอบบ้านและเพื่อนบ้านในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เพื่อลดอำนาจอิทธิพลของสหรัฐฯ

๓. มุ่งแสวงหาวิธีการดำเนินความสัมพันธ์กับญี่ปุ่นซึ่งมีอิทธิพลอำนาจในภูมิภาคเพื่อไม่ให้เกิดการแข่งขันและความตึงเครียดจนส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของจีน

๔. เพื่อแสวงหาช่องทางในการนำเข้าหวั่นเข้ามารวมอยู่ภายใต้อำนาจธิปไตยของจีน

๕. เพื่อให้สามารถปกป้องผลประโยชน์ของจีน โดยเฉพาะผลประโยชน์ในทะเลจีนใต้

๖. มุ่งแสวงหาช่องทางในการสร้างความสัมพันธ์ที่ก้าวหน้ากับประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เพื่อปกป้องสถานะแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อการรักษาผลประโยชน์ของจีน

จุดยืนทางยุทธศาสตร์ของจีนดังกล่าวเป็นเป้าหมายสำคัญของการดำเนินนโยบายต่างประเทศของจีน โดยเฉพาะรูปแบบของการสร้างความร่วมมือในลักษณะการเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์กับประเทศต่างๆ เช่น การดำเนินนโยบายเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์กับรัสเซียซึ่งได้กล่าวแล้ว และการดำเนินนโยบายเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์กับประเทศไทยซึ่งจะได้กล่าวต่อไป เป็นต้น

สถานภาพการเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ระหว่างไทยกับจีน

สำหรับสถานภาพการเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ระหว่างไทยกับจีน อาจวิเคราะห์ได้จากพัฒนาการของความร่วมมือด้านความมั่นคงระหว่างไทยกับจีน ได้มีความชัดเจนมากขึ้นหลังจากการลงนามในแถลงการณ์ร่วมว่าด้วยความร่วมมือกันในศตวรรษที่ ๒๑ (Joint Statement of the Kingdom of Thailand and the People's Republic of China on a Plan of Action for 21st Century) ระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลจีน เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๔๒ ณ กรุงเทพมหานคร ซึ่งสาระของแถลงการณ์ร่วมฯ เน้นถึงการขยายความสัมพันธ์และความร่วมมือโดยรอบด้าน ในฐานะประเทศเพื่อนบ้านที่ไว้ใจซึ่งกันและกันให้ก้าวหน้าต่อไปบนพื้นฐานของผลประโยชน์ร่วมกันและความสัมพันธ์ฉันท์มิตรเพื่อให้ความสัมพันธ์ระหว่างไทย-จีนพัฒนาไปสู่ระดับใหม่ นอกจากนั้น ได้กล่าวถึงความร่วมมือด้านความมั่นคง โดยเฉพาะความร่วมมือทางการทหาร จากข้อความที่ระบุไว้ในแถลงการณ์ร่วมฯ ข้อที่ ๔ มีสาระสำคัญสรุปได้ว่า จีนและไทยตกลงกันที่จะกระชับความร่วมมือด้านความมั่นคง โดยอาศัยมาตรการเพื่อสร้างความไว้เนื้อเชื่อใจกันต่าง ๆ เช่น ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างหน่วยงานศึกษาวิจัยด้านยุทธศาสตร์และความมั่นคง, ส่งเสริมให้ฝ่ายทหารกับเจ้าหน้าที่ของกระทรวงการต่างประเทศปรึกษาหารือกันมากขึ้น, มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างทหารของทั้งสองฝ่ายในการช่วยเหลือและกู้ภัยเพื่อนมนุษย์, การลดโอกาสของภัยพิบัติ, การแลกเปลี่ยนทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทางการทหาร รวมถึงการแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านต่าง ๆ

พลเอก สุง กวงไค ขณะดำรงตำแหน่งรองประธานกรมเสนาธิการใหญ่ ของกองทัพปลดปล่อยประชาชนจีน เดินทางมาเป็นประธานร่วมกับปลัดกระทรวงกลาโหมของไทยที่กรุงเทพฯ ในการประชุมระดับนโยบายเพื่อการแลกเปลี่ยนความร่วมมือระหว่างกระทรวงกลาโหมของไทยกับกระทรวงกลาโหมของจีน ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๔๔ ณ ห้องภาณุรังษี ศาลาว่าการกลาโหม ซึ่งทั้งสองประเทศได้ย้ำเจตนารมณ์

อย่างชัดเจนที่จะให้ความร่วมมือกันแบบ “การเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์” (Strategic Partnerships) โดยผ่านการดำเนินกิจกรรมระหว่างกัน และผลัดกันเป็นเจ้าภาพการประชุมปีละหนึ่งครั้ง (มีการประชุมไปแล้ว ๕ ครั้ง และจะประชุมครั้งที่ ๑๐ ณ กรุงปักกิ่งในปลายปี พ.ศ.๒๕๕๔) เพื่อการประสานความร่วมมือกันในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การศึกษา การส่งกำลังบำรุง การอุตสาหกรรมเพื่อการป้องกันประเทศ วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี การฝึก การแลกเปลี่ยนข่าวกรองและการปฏิบัติการทางทหารที่ไม่ใช่สงครามในการช่วยเหลือผู้ภัยพิบัติ เป็นต้น

ในการประชุมของคณะกรรมการนโยบายฯ ครั้งที่ ๔ เมื่อวันที่ ๔-๑๐ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๔๘ ณ กรุงปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน ได้ปรับปรุงคณะทำงานที่รับผิดชอบการดำเนินแผนงานความร่วมมือด้านความมั่นคง ของกระทรวงกลาโหมของไทยกับกระทรวงกลาโหมของจีน เพื่อให้สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งเกิดเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น จนนำไปสู่การพิจารณาในการประชุมฯ ครั้งที่ ๕ ที่จัดขึ้นในเดือนสิงหาคม พ.ศ.๒๕๔๘ ณ กรุงเทพมหานคร

การประชุมคณะกรรมการนโยบายฯ ครั้งที่ ๖ จัดขึ้นเมื่อวันที่ ๑๘-๒๓ กันยายน พ.ศ.๒๕๕๐ ณ กรุงปักกิ่ง มีการเน้นย้ำถึงความร่วมมืออย่างใกล้ชิดในการแก้ไขปัญหาอุปสรรคด้านความมั่นคง รวมทั้งการประสานงานในระดับผู้ปฏิบัติอย่างมีการบูรณาการแผนงานเพื่อให้เกิดผลเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

ด้านกระทรวงกลาโหมของไทยได้ปรับโครงสร้างของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการเพื่อรับผิดชอบตามคำสั่งกระทรวงกลาโหม (เฉพาะ) ที่ ๒๐๗/๔๘ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการดำเนินงานความร่วมมือด้านความมั่นคง ระหว่างกระทรวงกลาโหมของไทยกับกระทรวงกลาโหมของจีน ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๔๘ และได้เน้นให้มีการวางแผนงานแบบรวมการเพื่อนำไปสู่การบูรณาการในการปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพ โดยที่ยังคงให้เสรีในการปฏิบัติของคณะอนุกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ดำเนินงานในรายละเอียด และต่อมาได้มีการแก้ไขโครงสร้างของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการดังกล่าวอีกครั้งหนึ่ง เพื่อความเหมาะสม ตามคำสั่งกระทรวงกลาโหม (เฉพาะ) ที่ ๑๕๘/๕๐ ลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๕๐ ให้สอดคล้องรองรับกับกรอบแผนงานรวมในระดับรัฐบาลที่มีความเกี่ยวข้องกับกระทรวงต่าง ๆ ตามที่รัฐบาลไทยและรัฐบาลจีนซึ่งต่างก็เห็นพ้องกันในการจัดทำแผนปฏิบัติการร่วมระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีน ค.ศ.๒๐๐๗-๒๐๑๑ (พ.ศ.๒๕๕๐-๒๕๕๔) (Joint Action Plan on Thailand-China Strategic Cooperation between the Government of the Kingdom of Thailand and the Government of the People's Republic of China 2007-2011) โดยได้มีการลงนามเมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๕๐ ณ กรุงปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน

การลงนามในแผนปฏิบัติการร่วมระหว่างไทยกับจีนดังที่ได้กล่าวแล้วนั้น เป็นการแสดงเจตนารมณ์ในการให้ความร่วมมือกันทางด้านความมั่นคงแบบการเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ในช่วงระยะเวลา ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๔) ดังข้อความที่ได้กล่าวไว้ในตอนต้นของแผนปฏิบัติการร่วมๆ ว่า “...นับตั้งแต่การสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๑๘ ความสัมพันธ์ระหว่างราชอาณาจักรไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีน ได้พัฒนาอย่างมั่นคงและแข็งแกร่งขึ้นเป็นลำดับ ทั้งสองฝ่ายยืนยันความมุ่งมั่นของคนที่จะขยายความสัมพันธ์ต่อไปทั้งในเชิงลึกและเชิงกว้างในสาขาต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง และเพื่อการอนุรักษ์ให้ความร่วมมือเชิงยุทธศาสตร์ที่รอบด้านระหว่างไทยและจีนเป็นรูปธรรมและยั่งยืน ทั้งสองฝ่ายเห็นพ้องร่วมกันในแผนปฏิบัติ

การร่วม ซึ่งกำหนดแนวทางความร่วมมือในสาขาต่างๆ เพื่อดำเนินการร่วมกันตั้งแต่ปี ๒๕๕๐ ถึงปี ๒๕๕๔ ดังต่อไปนี้

- (๑) ความร่วมมือด้านการเมือง
- (๒) ความร่วมมือด้านการทหาร
- (๓) ความร่วมมือด้านความมั่นคง
- (๔) การค้าและการลงทุน
- (๕) เกษตรกรรม
- (๖) อุตสาหกรรม
- (๗) คมนาคม
- (๘) พลังงาน
- (๙) การท่องเที่ยว
- (๑๐) วัฒนธรรม
- (๑๑) การศึกษาและการอบรม
- (๑๒) สาธารณสุขและวิทยาศาสตร์การแพทย์
- (๑๓) วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม
- (๑๔) เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- (๑๕) ความร่วมมือในระดับภูมิภาคและพหุภาคี

ทั้งสองฝ่ายยืนยันอีกครั้งถึงความสำคัญของแผนปฏิบัติการร่วมในการเป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาความสัมพันธ์ไทย-จีน ในอนาคต โดยจะเป็นแรงกระตุ้นใหม่ให้แก่ความร่วมมือเชิงยุทธศาสตร์ระหว่างกัน โดยมุ่งเน้นยิ่งขึ้นในเรื่องมาตรการที่เป็นรูปธรรมและการดำเนินการร่วมกัน ซึ่งนอกจากจะสอดคล้องกับผลประโยชน์พื้นฐานของไทยและจีนแล้ว ยังเกื้อกูลต่อสันติภาพ ความมั่นคง ความรุ่งเรือง และการพัฒนาของภูมิภาคอีกด้วย...” (เว็บไซต์ของกระทรวงการต่างประเทศ)

การให้ความเห็นชอบร่วมกันในแผนปฏิบัติการร่วมดังกล่าว นอกจากจะเป็นแผนที่เส้นทาง (Roadmap) ของการพัฒนาความร่วมมือระหว่างกันแล้ว ยังเป็นการแสดงจุดยืนที่ชัดเจนระหว่างไทยกับจีนที่จะมุ่งสู่ความเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ โดยเน้นความสัมพันธ์ทางการค้าและเศรษฐกิจบนพื้นฐานของผลประโยชน์ต่างตอบแทนด้วย ซึ่งไทยเน้นการขยายความร่วมมือกับรัฐบาลกลางและหน่วยงานต่างๆ ของจีนอย่างรอบด้าน ในลักษณะหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ ขณะเดียวกันก็ต้องการเจาะลึกความสัมพันธ์แบบรายมณฑล เพื่อให้มีความร่วมมือที่หลากหลายและเป็นรูปธรรมมากขึ้น โดยเฉพาะมณฑลที่เป็นจุดยุทธศาสตร์หลักทางเศรษฐกิจของจีน และอยู่ใกล้ไทย อาทิ กวางตุ้ง ยูนนาน กวางสี และเสฉวน เป็นต้น รวมถึงมุ่งเน้นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ในระดับประชาชนเพื่อเชื่อมโยงสายสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นระหว่างกันมากยิ่งขึ้น

นอกจากนั้น ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับจีนในกรอบความร่วมมือแบบพหุภาคีในเวทีภูมิภาค ซึ่งทั้งไทยและจีนต่างเป็นสมาชิกความร่วมมือและองค์การระหว่างประเทศทั้งภายในภูมิภาคและระหว่างภูมิภาคหลายองค์การร่วมกัน เช่น Greater Mekong Sub-region (GMS) (เฉพาะมณฑลยูนนาน), ASEAN - China Annual

Consultation, ASEAN+3, ASEAN Regional Forum (ARF), Asia Cooperation Development (ACD), Asia-Europe Meeting (ASEM) เป็นต้น

สำหรับความร่วมมือด้านการทหารนั้น สามารถวิเคราะห์รูปแบบของความร่วมมือทางการทหารระหว่างกระทรวงกลาโหมของไทยกับกระทรวงกลาโหมจีน ซึ่งได้มีการประชุมร่วมประจำปีตามแผนงานความร่วมมือด้านความมั่นคงระหว่างกระทรวงกลาโหมของไทยกับกระทรวงกลาโหมของจีนอาจจำแนกได้ ๖ รูปแบบ ประกอบด้วย

รูปแบบที่ ๑ เป็นการแลกเปลี่ยนการเยี่ยมชมในระดับผู้นำกองทัพและผู้นำหน่วยทหารในระดับต่างๆ เพื่อสร้างความไว้วางใจระหว่างกันและมีการประชุมร่วมกันเพื่อกำหนดกรอบแผนงานความร่วมมือในด้านต่างๆ เช่น การประชุมความร่วมมือด้านความมั่นคงระหว่างกระทรวงกลาโหมไทยกับกระทรวงกลาโหมจีน ประจำปี ปีละหนึ่งครั้ง ซึ่งทั้งสองฝ่ายจะผลัดกันเป็นเจ้าภาพ โดยมีปลัดกระทรวงกลาโหมเป็นหัวหน้าคณะฝ่ายไทย และรองประธานกรมเสนาธิการทหารใหญ่เป็นหัวหน้าคณะฝ่ายจีน เป็นต้น

รูปแบบที่ ๒ เป็นการแลกเปลี่ยนทางการศึกษา ซึ่งเป็นไปตามกรอบแผนงานที่ได้ตกลงร่วมกันจากการประชุมความร่วมมือด้านความมั่นคงระดับกระทรวงกลาโหมของทั้งสองประเทศ ดังที่ได้กล่าวไว้ในรูปแบบที่ ๑ เช่น การส่งนายทหารไทยไปเข้ารับการศึกษาในหลักสูตรการป้องกันประเทศ ณ มหาวิทยาลัยป้องกันประเทศของจีนเป็นประจำทุกปี และนายทหารจีนมาเข้ารับการศึกษาในหลักสูตรวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ณ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศของไทยรวมทั้งในโรงเรียนเสนาธิการทหารบก เป็นต้น นอกจากนี้ ฝ่ายจีนยังให้ความช่วยเหลือในการถ่ายทอดเทคโนโลยีกระบวนการผลิตจรวดและการตั้งโรงงานต้นแบบผลิตจรวดให้กับกระทรวงกลาโหมไทยตามโครงการวิจัยและพัฒนาจรวดเพื่อความมั่นคง รวมทั้งได้มีการลงนามในบันทึกความร่วมมือด้านการศึกษาระหว่างมหาวิทยาลัยป้องกันประเทศของจีนกับสถาบันวิชาการป้องกันประเทศของไทย เมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม พ.ศ.๒๕๕๓ ทำให้สามารถกำหนดกรอบแผนงานและกิจกรรมในการแลกเปลี่ยนทางด้านวิชาการระหว่างกันได้อย่างเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

รูปแบบที่ ๓ เป็นการฝึกร่วมทางทหารระหว่างหน่วยรบพิเศษของกองทัพบกไทยกับกองทัพบกจีน และการฝึกผสมระหว่างกองทัพเรือของไทยกับกองทัพเรือจีน รวมทั้งการแลกเปลี่ยนในการส่งผู้สังเกตการณ์ทางทหารร่วมสังเกตการณ์การซ้อมรบของทั้งสองฝ่าย ซึ่งเป็นไปตามกรอบแผนงานจากการประชุมความร่วมมือด้านความมั่นคงระดับกระทรวงกลาโหมของทั้งสองประเทศประจำปี ดังกล่าวในรูปแบบที่ ๑

รูปแบบที่ ๔ เป็นการแลกเปลี่ยนความร่วมมือในการปฏิบัติงานร่วมกันตามกรอบแผนงานการประชุมความร่วมมือด้านความมั่นคง ซึ่งได้ตกลงกันเป็นประจำปี ระหว่างกระทรวงกลาโหมของทั้งสองประเทศตามรูปแบบที่ ๑ เช่น การประชุมแลกเปลี่ยนด้านการข่าวประจำปี เป็นต้น

รูปแบบที่ ๕ เป็นความร่วมมือในการจัดหาอาวุธยุทโธปกรณ์ทางทหารระหว่างกัน ซึ่งเป็นไปตามข้อตกลงที่ได้จากการประชุมแผนงานความร่วมมือด้านความมั่นคงในรูปแบบที่ ๑ เช่น กองทัพเรือไทยได้สั่งซื้อเรือตรวจการณ์ไกลฝั่งจากจีน เป็นต้น

รูปแบบที่ ๖ เป็นรูปแบบการสร้างกลไกในการแสวงหาความร่วมมือทางทหารโดยใช้การทูตฝ่ายทหาร ได้แก่ การประสานงานระหว่างกองทัพทั้งสองประเทศโดยผ่านสำนักงานผู้ช่วยทูตฝ่ายทหารไทยที่ประจำอยู่ในกรุงปักกิ่ง และสำนักงานผู้ช่วยทูตฝ่ายทหารจีนที่ประจำอยู่ในกรุงเทพมหานคร เป็นต้น

รูปแบบความร่วมมือดังกล่าวเป็นไปในลักษณะของการเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ที่ก่อให้เกิดผลประโยชน์ร่วมกันทั้งต่อกองทัพไทยและกองทัพจีน ซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการสร้างความไว้วางใจต่อกันระหว่างประเทศและช่วยในการสนับสนุนต่อการขยายความร่วมมือไปสู่ด้านอื่นๆ ได้อย่างรวดเร็วมากขึ้น อันจะนำไปสู่การได้มาซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติ (Jianping, Liu., 2010, pp. 106-107)

ผลประโยชน์ที่จีนได้รับจากการเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์กับไทย

สืบเนื่องมาจากสภาพที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของประเทศไทย ซึ่งอยู่ใกล้กับช่องแคบมะละกาที่เป็นจุดยุทธศาสตร์ที่สำคัญของโลก สามารถเชื่อมต่อระหว่างมหาสมุทรอินเดียกับมหาสมุทรแปซิฟิก รวมทั้งเป็นเส้นทางขนส่งสินค้าและเส้นทางลำเลียงน้ำมันที่เชื่อมต่อกับกลุ่มประเทศในอาเซียน โดยจีนได้ตระหนักถึงความสำคัญของประเทศในอาเซียนมากยิ่งขึ้น ดังเห็นได้จากกรณีที่จีนได้ยกระดับจากการเป็นคู่แข่งของอาเซียนมาเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ (Strategic Partnerships) รวมทั้งมีการลงนามระหว่างผู้นำอาเซียนและผู้นำจีนในปฏิญญาร่วมว่าด้วยความเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ระหว่างอาเซียนกับจีนเพื่อสันติภาพและความมั่งคั่ง (Joint Declaration on Strategic Partnership for Peace and Prosperity) ในการประชุมสุดยอดอาเซียน-จีน ครั้งที่ ๑๓ ณ เกาะบาห์ลี ประเทศอินโดนีเซีย เมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ.๒๕๔๖ ที่ได้เน้นถึงความร่วมมือระหว่างกันทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคงและความร่วมมือทั้งในระดับภูมิภาคและระหว่างประเทศ ในการประชุมครั้งนี้ จีนยืนยันเจตนารมณ์ที่ต้องการให้ภูมิภาคนี้มีสันติภาพและมีความมั่นคง ซึ่งจีนเป็นประเทศคู่แข่งอาเซียนประเทศแรกของอาเซียนที่ให้การรับรองสนธิสัญญาไมตรีและความร่วมมือในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Treaty of Amity and Cooperation: TAC) นอกจากนี้ จีนยังแสดงความพร้อมที่จะลงนามในพิธีสารต่อท้ายสนธิสัญญาเขตปลอดอาวุธนิวเคลียร์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Protocol to the Treaty of Southeast Asia Nuclear Weapon-Free Zone: SEANWFZ) การแสดงเจตนารมณ์ดังกล่าวนับเป็นการแสดงบทบาทของจีนในการสร้างเสริมความไว้วางใจระหว่างประเทศ

บทบาทของจีนในการสร้างความไว้วางใจระหว่างประเทศโดยการเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์นั้น ย่อมส่งผลต่อการกำหนดนโยบายการต่างประเทศของไทยในการแสวงหาและรักษาผลประโยชน์แห่งชาติ

ผลประโยชน์ที่ไทยได้รับจากการเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์กับจีน

ผลประโยชน์แห่งชาติของประเทศไทยตามนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๐-๒๕๕๔ ซึ่งสภาความมั่นคงแห่งชาติโดยมีนายกรัฐมนตรียกเป็นประธานฯ ได้อนุมัติและคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๕๐ ให้ทุกส่วนราชการและหน่วยงานของภาครัฐต้องยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติเพื่อการดำรงสถานะของประเทศให้มั่นคงและยั่งยืนภายใต้สถานการณ์ความมั่นคงที่มีความซับซ้อน โดยเฉพาะการเผชิญกับปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่จึงได้กำหนดผลประโยชน์แห่งชาติไว้ดังนี้

ประการแรก การมีเอกราช อธิปไตยและบูรณภาพแห่งเขตอำนาจรัฐ

ประการที่สอง การดำรงอยู่อย่างมั่นคง ยั่งยืน ของสถาบันหลักของชาติ

ประการที่สาม ความปรองดองและความสามัคคีของคนในชาติ
 ประการที่สี่ การดำรงอยู่อย่างมั่นคงของชาติและประชาชนจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ
 ประการที่ห้า ความปลอดภัย ความเป็นธรรมและความอยู่ดี มีสุขของประชาชน การมีเกียรติและศักดิ์ศรี
 ของความเป็นมนุษย์
 ประการที่หก การดำรงอยู่อย่างมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิทธิเหนือทรัพยากรชีวภาพของ
 ชาติ

ประการที่เจ็ด การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขกับประเทศเพื่อนบ้าน
 ประการที่แปด การมีเกียรติและศักดิ์ศรีในประชาคมระหว่างประเทศ
 ดังนั้น การที่ไทยได้เป็นส่วนทางยุทธศาสตร์กับจีนจะก่อให้เกิดผลประโยชน์กับไทยนอกจากการ
 ตอบสนองต่อประเด็นต่างๆ ทั้งแปดประการดังกล่าวแล้ว ยังส่งผลต่อการดำเนินนโยบายต่างประเทศของไทยที่
 มีความสมดุลมากขึ้นในการดำเนินนโยบายต่อสหรัฐฯ และประเทศต่างๆ ที่มีบทบาทและอิทธิพลทั้งทาง
 การเมือง เศรษฐกิจและสังคมในภูมิภาค เช่น รัสเซีย ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ อินเดีย ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ เป็นต้น
 รวมทั้งมีส่วนสำคัญต่อการสร้างเสริมบทบาทของไทยในการเป็นแกนนำในการผลักดันการรวมตัวกันเป็น
 ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ.๒๕๕๘ ตลอดจนการคลี่คลายปัญหาความขัดแย้งระหว่างไทยกับกัมพูชา เนื่องจาก
 จีนมีบทบาทและอิทธิพลต่อกัมพูชาจากการให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ โดยเฉพาะทางด้านเศรษฐกิจ

สรุป

การเป็นส่วนทางยุทธศาสตร์ระหว่างไทยกับจีนมีพัฒนาการความก้าวหน้าตลอดมานับตั้งแต่การ
 สถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตเมื่อปี พ.ศ.๒๕๑๘ และได้นำไปสู่ความสัมพันธ์ที่มีความใกล้ชิดมากขึ้นจนถึง
 ระดับขั้นมีการลงนามร่วมกันในแถลงการณ์ร่วมว่าด้วยความร่วมมือในศตวรรษที่ ๒๑ เมื่อปี พ.ศ.๒๕๔๒ และ
 การลงนามร่วมกันในแผนปฏิบัติการร่วมระยะห้าปี (พ.ศ.๒๕๕๐-๒๕๕๔) เมื่อปี พ.ศ.๒๕๕๐ อันเป็นการแสดง
 ถึงจุดยืนทางยุทธศาสตร์ที่ชัดเจนต่อการไว้เนื้อเชื่อใจระหว่างกันอย่างฉันท์มิตรเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์
 ร่วมกัน

การดำเนินนโยบายในลักษณะการเป็นส่วนทางยุทธศาสตร์ระหว่างไทยกับจีนได้นำไปสู่การ
 สนองตอบต่อผลประโยชน์แห่งชาติที่กำหนดไว้ ซึ่งรัฐบาลไทยและรัฐบาลจีนควรมีการบูรณาการแผนงาน
 ความร่วมมือระหว่างกันและดำรงรักษาความต่อเนื่องในการดำเนินนโยบายดังกล่าวต่อไป

บรรณานุกรม

เว็บไซต์ของกระทรวงการต่างประเทศ <http://www.mfa.go.th>

- Cheng, Joseph Y. S. and Wankun, Zhang. (2004). "Patterns and Dynamics of China's International Strategic Behavior" in Zhao, Suisheng.(ed.). *Chinese Foreign Policy*. New York: An East Gate Book, 179-206.
- Dittmer, Lowell. (2004). "Ghost of the Strategic Triangle: The Sino-Russian Partnership" in Zhao, Suisheng. (ed.). *Chinese Foreign Policy*. New York: An East Gate Book, 207-223.

- Evans, Graham and Newnham, Jeffrey. (1998). *The Penguin Dictionary of International Relations*. London : Penguin Books.
- Griffiths, Martin., Callaghan, Terry O. and Roach, Steven.(2008). *International Relations : The Key Concepts*. 2nd ed. New York: Routledge.
- Hao, Su. (2009). “Harmonious World : The Conceived International Order in Framework of China’s Foreign Affairs” in Iida, Masafumi. (ed.). *China’s Shift : Global Strategy of the Rising Power*. Tokyo : The National Institute for Defense Studies, Japan., pp. 29-55.
- Jianping, Liu. (2010). “Harmony : China’s Philosophy in International Relations” in *China Armed Forces*. No.9 Vol.1, pp. 106 – 107.
- Lerche, Charles o. and Said, Abdul A.. (1995). *Concepts of International Politics in Global Perspective*. 4th ed. New Jersey : Prentice Hall.
- Martinelli, Alberto. (2005). “From World System To World Society” in *Journal of World-System Research*. Vol. 11, No.2 (December), 241-260. (<http://jwsr.ucr.edu/archive/vol11/number2/pdf>).
- Morgenthau, Hans J. (2005). *Politics Among Nations : The Struggle for Power and Peace*. 7th ed.,Revised. New York: Alfred A. Knopf.
- Rosenau, James N. (1980) *The Scientific Study of Foreign Policy*. New York : Nichols Publishing Company.
- Tolipov, Farkhod.(2006). “Uzbekistan and Russia : Alliance Against A Mythic Threat?” in *Central Asia-Caucasus Institute Analyst*. (November 1),, 1-5. (<http://www.cacianalyst.org/>)
- Xiaotian, Zhang. (2010). “On the Advancement of National Interests and Military Strategies” in *China Armed Forces*. No.7 Vol.3, pp. 111 – 112.
- Xuetong, Yan. (2006). *Analysis of China’s National Interests*. Translated by Jun, Meng, Edited by Bullard, Monte.(Web Book : <http://rwxy.tsinghua.edu.cn/xi-suo/institute/english/production/>).